

Υγεία, κοινωνία, βιοηθική

/ [Πεμπτουσία](#)

Image not found or type unknown

Η προληπτική ιατρική αποτελεί στην ιστορία της ιατρικής ένα σημαντικότατο κεφάλαιο. Η διαπίστωση αυτή δεν αφορά αποκλειστικά τον τομέα της υγείας, αλλά και τον τρόπο θέασης του ανθρώπου ως ψυχοσωματικής και κοινωνικής οντότητας.

Η προληπτική ιατρική για να τελεσφορήσει απαιτεί την ενεργοποίηση της ιατρικής κοινότητας, των μελών της κοινωνίας σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, των σωματικών και ψυχικών δυνάμεων του ανθρώπου. Η αδιαφορία, η αμέλεια, η άγνοια ή η ημιμάθεια και η κατάχρηση που οδηγεί στην έλλειψη κάθε μέτρου βρίσκονται στον αντίποδα τόσο των στόχων όσο και των πρακτικών της προληπτικής ιατρικής. Αντιθέτως, στοιχεία όπως το αδιάλειπτο ενδιαφέρον, η συνεχής ενημέρωση, η αδιάπτωτη εγρήγορση εισάγουν τον κάθε έναν που θέλει να συμμετέχει σε αυτόν τον τρόπο αντιμετώπισης της υγείας σε μία ασκητική και «νηπτική» θα μπορούσαμε να πούμε θεώρησή της.

Μία άλλη, συναφής προς την παραπάνω, διάσταση της προληπτικής ιατρικής είναι ότι βλέπει τον άνθρωπο με μία περισσότερο ολιστική ματιά από ό,τι η θεραπευτική-κλινική ιατρική. Ο άνθρωπος θεωρείται ως μέρος του περιβάλλοντος και της μικρο- ή μακροκοινωνίας. Δεν αναμένει παθητικά μια διάγνωση ή θεραπεία μιας

νόσου, αλλά καλείται ο ίδιος να συμμετέχει στην πρόληψή της επιστρατεύοντας όλες του τις δυνάμεις. Επίσης, ο περιορισμός συνηθειών ή πρακτικών που βλάπτουν την υγεία συμπίπτει πολλές φορές με την αποφυγή έξεων οι οποίες για τη χριστιανική ηθική χαρακτηρίζονται ως εμπαθής ή αμαρτωλές.

Κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις μπορεί να γίνει αποδεκτή η σύνδεση της προληπτικής ιατρικής και της ορθόδοξης θεολογίας μέσω του νέου επιστημονικού κλάδου της βιοηθικής. Η βιοηθική αποδεχόμενη κατ' αρχήν τα οφθαλμοφανή οφέλη της προληπτικής ιατρικής σε όλες τις πτυχές της, προβαίνει στον εντοπισμό και την κριτική των ηθικά προβληματικών εφαρμογών της. Οι ηθικά αμφιλεγόμενες χρήσεις της προληπτικής ιατρικής έχουν ποικίλες αφετηρίες. Αμφιλεγόμενες πολιτικές υγείας, πιθανότητα ρατσιστικών πρακτικών, πειραματικά πρωτόκολλα με έλλειψη συναίνεσης, κατάχρηση της σύγχρονης βιοϊατρικής τεχνολογίας και ανεπαρκείς δοκιμές πριν από την εφαρμογή κάποιας προληπτικής πρακτικής είναι τα συνήθη αντικείμενα μελέτης της βιοηθικής ως προς την προληπτική ιατρική.

Η βιοηθική για τη θεώρηση των προβληματικών πτυχών της προληπτικής ιατρικής ανατρέχει σε αρχές όπως η αυτονομία, η αποφυγή πρόκλησης βλάβης ή πόνου, η ευεργεσία και η δικαιοσύνη. Αν και οι αρχές αυτές φαίνονται αρκετά θεωρητικές και γενικευμένες εκ πρώτης όψεως, η βιοηθική τις εξειδικεύει κατά περίπτωση.

Στην περίπτωση της προληπτικής ιατρικής τα συνήθη βιοηθικά προβλήματα αφορούν τον ιατρικό πατερναλισμό και μάλιστα όχι μόνο σε εξατομικευμένα, αλλά και σε γενικευμένα μορφή, την πιθανότητα βλάβης όχι μόνο ενός ατόμου αλλά ακόμη και μιας κοινωνικής ομάδας, την στάθμιση ωφέλειας και πιθανής βλάβης, την δεοντολογικά ορθή εφαρμογή των πρωτοκόλλων ιατρικής πρόληψης καθώς και την παραβίαση κανόνων υγιεινής. Η χρήση της βιοϊατρικής τεχνολογίας με τις γενετικές εξετάσεις σε προεμφυτευτικό και προγεννητικό στάδιο, αλλά και στους ενήλικες δημιουργεί πρόσθετα και περισσότερο περίπλοκα ηθικά ζητήματα για την προληπτική ιατρική, αφού διακυβεύονται αξίες όπως η εμβρυϊκή ζωή ή η προσωπική-ιδιωτική ζωή και αξιοπρέπεια ενός ενήλικου.

Παρατήρηση: Η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει την παρουσίαση - υπό τη μορφή σειράς άρθρων - της διπλωματικής εργασίας "Η Βιοηθική Θεώρηση της Προληπτικής Ιατρικής" που εκπόνησε η θεολόγος Δήμητρα Μπότσαρη υπό την επίβλεψη του καθηγητή π. Βασίλειου Καλλιακμάνη, στη θεολογική σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.